

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Фінансовий потенціал є базовою складовою загального економічного потенціалу підприємства і характеризує його загальну здатність стійкого розвитку, нарощення конкурентних переваг, реалізації відповідних соціально-економічних функцій у структурі економічної системи. Це вимагає застосування стратегічного підходу до управління ним з метою раціонального його формування, розподілу і використання.

Дослідження фінансового потенціалу, підходи щодо визначення фінансового потенціалу підприємства, а також окремі аспекти його структури відображені в роботах Т. Н. Толстих, Е. М. Уланової, П. А. Фоміна, М. К. Старовойтова, Г. С. Мерзлікін, Л. С. Шаховської, Н. А. Сорокіної, В. Н. Буркова, А. О. Шереметьєва, В. В. Шличкова, Р. А. Тимофєєва, А. Г. Кайгородова, А. А. Хомякова та інші.

Аналіз наукових підходів щодо визначення сутності терміну «фінансовий потенціал підприємства» (таблиця 1), визначив, що на сьогодні однозначного тлумачення даної категорії не існує і вона залишається дискусійною. Існують підходи щодо трактування сутності фінансового потенціалу та визначення його структури лежить розуміння фінансів як ресурсу, відносин з приводу управління ними як процесу, що має чітку цільову орієнтацію, а також можливостей, що підвищують здатність результативності таких відносин у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Отже, основою формування фінансового потенціалу підприємства є його фінансові ресурси. У цьому контексті визначимо складові, які науковці-економісти включають у структуру фінансового потенціалу підприємства: грошові накопичення та доходи, що створюються в процесі розподілу та перерозподілу валового внутрішнього продукту і забезпечують процес розширеного відтворення; частина грошових ресурсів у вигляді внутрішніх і зовнішніх надходжень в розпорядженні суб'єктів господарювання; фонди грошових ресурсів, які формуються суб'єктами господарювання і використовуються для розширеного відтворення; тощо [1].

Таблиця 1

Наукові підходи визначення сутності «фінансовий потенціал підприємства»

Науковий підхід щодо визначення сутності терміну «фінансовий потенціал підприємства»	Визначення
Ресурсний (Стахнів Н. Д., Бражко О.В., Гнип Н.О., Боронос В.Г.)	Фінансовий потенціал - це сукупність фінансових ресурсів, є основою для формування інших видів потенціалу
Результативний (Агєєв А. І., Кудешова С.Г., Курєєдов Б. В., Немкова О. В., Трофимчук А. В.)	Фінансового потенціал формується як результат від отримання потенційних доходів, здатності нарощувати капітал підприємства та управління ними.
Процесно- цільовий (Толстих Т. Н., Уланова Е. М., Белінська О.В., Маслак І.О., Шкроміда В.В., Міценко Н.Г., Рзаєв Г.І., Жовтівська О.В.)	Фінансові можливості є невід'ємною частиною формування фінансового потенціалу, за допомогою них відбувається трансформація потенційних доходів в фінансові ресурси, які в подальшому дозволяють досягти поставлених цілей розвитку підприємства. За даним підходом прослідковується зв'язок між процесом управління фінансовими ресурсами і можливостями, результатом і реалізацією цілей і розвитком підприємства.
Вартісний (Кайгородов А. Г., Хомякова А. А.)	Фінансовий потенціал – це максимально можлива вартість всіх ресурсів підприємства, за умови їх функціонування в рамках певної організаційної структури.

Джерело: побудовано на основі [2, 5]

На наш погляд, під фінансовим потенціалом слід розуміти можливості системи фінансових ресурсів і компетенцій підприємства забезпечувати вирішення поточних і стратегічних завдань, орієнтованих на стале функціонування і розвиток підприємства, нарощення його загального економічного потенціалу і конкурентоспроможності. Можливості підприємства (кадрові, техніко-технологічні, інформаційно-аналітичні, організаційно-управлінські), при цьому, формують основу для управління фінансовими ресурсами та встановлення взаємозв'язку з іншими складовими економічного потенціалу.

Тобто вони створюють основу для мобілізації фінансових ресурсів, їх накопичення, розподілу, використання з метою забезпечення стійкості розвитку і конкурентоспроможності підприємства [3].

Водночас фінансовий потенціал виконує ряд важливих функцій, серед яких ключове місце відведено ресурсозабезпечувальній, перерозподільній, стимулюючій, інформаційно-аналітичній, ціле реалізації, що дозволяють фінансовому потенціалу забезпечувати реалізацію його ролі в діяльності підприємства і отримувати відповідний результат [2, 4]: ефективне управління; накопичення фінансових ресурсів та рентабельність вкладеного капіталу; підтримка поточної та стратегічної платоспроможності, ліквідності та фінансової стійкості; ефективне використання ресурсів та результативна фінансово-господарська діяльність; стійке економічне зростання; реалізація інвестиційних проектів; максимізація фінансового результату; забезпечення прозорості поточного і майбутнього фінансового стану; досягнення запланованих фінансових результатів у короткостроковому і довгостроковому періодах; підвищення конкурентоспроможності підприємства та зростання його вартості; задоволення інтересів основних груп зацікавлених сторін.

Виходячи з вищевикладеного, можна сказати, що основою структури фінансового потенціалу підприємства є фінансові ресурси, які у сукупності з відповідними компетенціями дозволяють підприємству отримувати бажані короткострокові та довгострокові результати, досягати поставлених цілей і виконувати покладені на них функції в економічній системі, забезпечуючи процес суспільного відтворення, динамічну її стійкість. З урахуванням проведеного дослідження під фінансовим потенціалом запропоновано розуміти сукупність компетенцій підприємства, можливостей залучення фінансових ресурсів і самих цих ресурсів, що у процесі управління здатні забезпечити вирішення поточних та стратегічних завдань, орієнтованих на стале функціонування та розвиток підприємства у довгостроковому періоді.

Визначено, що фінансовий потенціал має суттєвий вплив на діяльність підприємства. Він визначає фінансовий стан підприємства, його платоспроможність і ліквідність, рівень соціальної захищеності працівників, розвитку техніко-технологічної бази; дозволяє об'єктивно оцінити фінансові можливості, забезпечити на всіх етапах розвитку високий рівень конкурентних переваг і зростання вартості бізнесу.

Список використаної літератури:

1. Борщ А.Г. Економічна природа капіталу та фінансових ресурсів підприємства: точка зору на дискусійну проблему/А.Г. Борщ // Облік і фінанси АПК. – 2011. – №1. – с. 137-140.
2. Журова Л.И. Финансовый потенциал экономической системы: структура и методика оценки [Електронний ресурс] // Современные проблемы науки и образования.– 2013.– № 2. – Режим доступа: <http://www.science-education.ru/ru/article/view?id=8683>
3. Николаевская О. А. Оценка финансового потенциала промышленного предприятия [Електронний ресурс]//Управление экономическими системами: электронный научный журнал – 2013. – № 52 (4). – Режим доступа: <http://uecs.ru/uecs52-522013/item/2092-2013-04-16-06-06-18>
4. Рзаев Г. І. Фінансовий потенціал підприємства та напрями його оцінки / Г. І. Рзаев, О. В. Жовтівська // ОНУ імені І. І. Мечникова. – 2014. – Том 19. Випуск 2/4.– С. 49–55. – Режим доступа: http://visnyk-onu.od.ua/journal/2014_19_2_4/10.pdf
5. Яруллин Р. Р. Теоретические основы финансового потенциала региона / Р. Р. Яруллин, Г.А. Галимова // Современные проблемы науки и образования (электронный журнал). – 2011. – № 6. – С. 209.